

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/300/2019
Identifikačné číslo spisu: 5314205508
Dátum vydania rozhodnutia: 26.08.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5314205508.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a.s. so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému M. M., bytom XXX XX D. č. XXX, o zaplatenie 4.299,94 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 8C/113/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. júna 2019 sp. zn. 6Co/81/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 25. júna 2019 sp. zn. 6Co/81/2018 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. marca 2017 č.k. 8C/113/2014-79 sporové konanie o žalobe v časti o zaplatenie sumy 85,28 € zastavil, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu vo výške 4.299,94 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 8% ročne zo sumy 4.299,94 € od 20. januára 2017 do zaplatenia. Vo zvyšku žalobu zamietol a žalobkyňi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Súd prvej inštancie uviedol, že vzťah medzi spotrebiteľom a dodávateľom a zmluva, ktorá bola medzi stranami uzatvorená, je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Dospel k záveru, že žaloba je dôvodná čiastočne. Konštatoval, že zmluva bola uzavretá písomne, platne, avšak nespĺňala všetky zákonom požadované náležitosti. Preto poskytnutý úver považoval za bezúročný a bez poplatkov. Uviedol, že žalobkyňa ako veriteľ určila výšku mesačnej splátky len jednou sumou 86,49 € bez jasnej a určitej, bližšej špecifikácie, aká suma z toho pripadá na istinu, na úroky a iné poplatky. Žalobkyňa tak podľa súdu prvej inštancie takýmto spôsobom obchádzala jednotlivé ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej aj „zákon č. 129/2010 Z.z.“). Účelu zákonnej úpravy, ktorým je zrozumiteľnosť pre spotrebiteľa a ochrana slabšieho účastníka právneho vzťahu, zodpovedá len taký výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý viaže každý z údajov tam uvedených, jednak k istine, ako i k úrokom, resp. k poplatku. To, že zmluva obsahuje údaj o počte, termíne a výške splátok, bez uvedenia rozčlenenia splátky na istinu, úroky a poplatky, súd prvej

inštancie nepovažuje za splnenie zákonnej povinnosti žalobkyňou. Dospel k záveru, že žaloba žalobkyne je len čiastočne dôvodná. Nebolo sporné, že žalovaný z poskytnutého úveru 4.700,- € uhradil jednotlivými splátkami sumu 400,06 €, preto súd prvej inštancie žalobe vyhovel v časti predstavujúcej sumu, ktorú žalovaný skutočne vyčerpал a nevrátil (4.299,94 €) tak, ako to žalobkyňa požadovala. Vo zvyšku, ktorý sa týkal vyčísleného úroku z úveru, ako aj úroku z úveru od 22. mája 2014 do zaplatenia, úroku z omeškania od 12. marca 2014 do 19. januára 2017 a iných poplatkov (sankčných), žalobu ako nedôvodnú zamietol. Vo vzťahu k pôvodne uplatneným poplatkom za upomienky vo výške 85,28 € sporové konanie pre späťvzatie žaloby zastavil. Ďalej uviedol, že nakoľko sa žalovaný dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu, bola žalobkyňa oprávnená od neho požadovať zaplatenie úroku z omeškania, pričom bolo povinnosťou žalobkyne preukázať, kedy došlo ku skutočnosti, od ktorej svoj nárok na úrok z omeškania odvodzuje. Pokiaľ však nepredložila dôkaz, kedy sa dostala výzva na predčasné splatenie zostatku úveru aspoň do dispozičnej sféry žalovaného, súd pri rozhodovaní o priznaní úroku z omeškania vychádzal z jednoznačne zistenej skutočnosti, že žalovaný sa o požiadavke žalobkyne zaplatiť mu zostatok peňažného záväzku dozvedel až 20. januára 2017.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 25. júna 2019 sp. zn. 6Co/81/2018 potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III., ktorým súd prvej inštancie vo zvyšku žalobu žalobkyne zamietol a vo výroku IV. o trovách konania. Vo zvyšnej časti (výrok I. a II.) ponechal nedotknutý. Odvolací súd sa nestotožnil s právnym názorom žalobkyne, že pre splnenie obsahových zákonom stanovených náležitostí zmluvy postačovalo uspokojiť sa s uvedením výšky mesačnej splátky. Zaoberal sa otázkou vyhodnotenia správnej realizácie zámeru zákonodarcu transponovať Smernicu Rady 48/2008/ES (ďalej aj „Smernica“), v ktorej spojitosti je evidentné, že zákon č. 129/2010 Z.z. priznal spotrebiteľovi vyššiu mieru ochrany stanovením požiadavky rozčlenenia (vnútornej skladby) splátky na istinu, úroky a poplatky. Uviedol, že až rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia vs. Klára Bíróová z 9. novembra 2016 konštatoval, že Smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej úprave stanovovali povinnosť zahrnúť do zmluvy aj iné náležitosti než vymenúva čl. 10 ods. 2 Smernice. Tento zámer zákonodarcu náležite realizoval až novelou účinnou od 1. mája 2018, kedy zosúladiť text vnútroštátnej normy so Smernicou. Odvolací súd považoval za potrebné zdôrazniť, že Smernica, ktorá bola zjavne implementovaná do nášho právneho poriadku nad jej rámec a v rozpore s ustanovením o úplnej harmonizácii, nemôže mať priamy účinok, teda zakladať práva a povinnosti priamo sporovým stranám - pôsobiť horizontálne. Vzhľadom na explicitné znenie zákona č. 129/2010 Z.z. v časti povinnosti členenia splátok na splátky istiny, splátky úrokov a splátky poplatkov, ak by podľa odvolacieho súdu vnútroštátny súd po rozsudku C-42/15 vyložil toto ustanovenie eurokonformne tak, že zmluva nemusí obsahovať členenie splátok na splátky istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadne v otázke, kedy je zmluva o úvere bezúročná a bez poplatkov, doslova by „zlomil“ vnútroštátne právo a toto vnútroštátne právo by nahradil smernicou EÚ (čo je postup typický pre priamy účinok). Odvolací súd dospel k záveru, že nakoľko sa jedná o spory medzi jednotlivcami, priamy účinok Smernice je vylúčený (teda možno uvažovať len o účinku nepriamom) a naznačený postup nebude možný, pretože by sa jednalo o výklad práva contra legem.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré odôvodnila § 421 ods. 1 písm. a/ CSP z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Právna otázka riešená odvolacím súdom bola otázka vyžadovania rozpisu splátok na členenie jednotlivých nárokov (istina, úrok, iné poplatky) v zmluve o spotrebiteľskom úvere za účelom splnenia náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. Uviedla, že odvolací súd mal za to, že posudzovaná úverová zmluva túto náležitosť neobsahuje, nakoľko neobsahuje členenie splátky na jednotlivé nároky. Riešenie danej právnej otázky odvolacím súdom sa tak podľa žalobkyne odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, podľa ktorej nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala vyjadrenie o vnútornej skladbe tej ktorej splátky. Žalobkyňa poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3Cdo/146/2017 z 22.2.2018, 4Cdo/211/2017 z 23.4.2018, 3Cdo/56/2018 zo 17.4.2018, 4Cdo/187/2017 z 23.4.2018, 4Cdo/65/2018 z 26.9.2018, 5Cdo/132/2017 z 29.10.2018, 2Cdo/235/2017 z 21.12.2018, 3Cdo/45/2018 z 22.11.2018, 7Cdo/98/2018 z 30.1.2019.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu poukázal na skutočnosť, že dlžnú sumu, o ktorej rozhodol súd prvej inštancie, splatil.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie ako strana sporu podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade § 429 ods. 2 písm. b/ CSP a v ktorej neprospech bol dovolaním napadnutý rozsudok vydaný (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a tiež dôvodné.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/26/2019, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako a j o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo n a aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad 1Cdo/126/2017, 1Cdo/206/2017, 1Cdo/208/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 3Cdo/132/2017, 4Cdo/14/2017, 4Cdo/89/2017, 4Cdo/207/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/186/2016, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/221/2017).

11. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil dovolací súd, o d ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej s a u ž rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo n a určitom riešení právnej otázky, dovolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods.

1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená".

12. Z dovolania je zrejmé, že žalobkyňa označila za právnu otázku riešenú odvolacím súdom otázku vyžadovania rozpisu splátok na členenie jednotlivých nárokov (istina, úrok, iné poplatky) v zmluve o spotrebiteľskom úvere za účelom splnenia náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. Odvolací súd mal za to, že posudzovaná úverová zmluva túto náležitosť neobsahuje, nakoľko neobsahuje členenie splátky na jednotlivé nároky.

13. V uznesení z 22. februára 2018 sp. zn. 3Cdo/146/2017 najvyšší súd považoval dovolanie žalobkyne v otázke nutnosti rozpisu splátky v zmluve za prípustné a dôvodné. Uviedol, že vychádzajúc z účelu Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, právnych záverov vyjadrených v Rozsudku Európskeho súdneho dvora z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Bíróovej, účelu § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. a čiastkových právnych záverov vyjadrených v uznesení, predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej anuitnej splátky. Pokiaľ predmetné ustanovenie zákona č. 129/2010 Z.z. hovorí o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke (t. j. istine, úrokom a iným poplatkom) osobitne, ale len ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahŕňa istinu, úroky a iné poplatky.

14. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 4Cdo/211/2017 z 23. apríla 2018, eurokonformným výkladom predmetného ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý je v danom prípade nielen možný, ale aj potrebný, dospel k záveru, že v zmluvách uzatváraných podľa tohto zákona nie je možné od dodávateľov žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. uvádza pojmy „výška" alebo „počet", „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov", je za použitia eurokonformného výkladu možné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Z dôvodovej správy k zákonu v žiadnom prípade nevyplýva, že by zámerom zákonodarcu bolo, aby ustanovenie zákona sprísnilo požiadavku zakotvenú v Smernici. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu zohľadňujúceho aj účel zákona, ktorý je vyjadrený v dôvodovej správe, ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. neupravuje požiadavku odlišnú od toho, ako ju vymedzuje článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice. Účelom predmetného ustanovenia nebolo, aby mal spotrebiteľ pri uzatvorení zmluvy k dispozícii v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej ktorej splátke pripadať na istinu, úverový úrok a iné platby. Podrobné informácie o skladbe splátky podáva veriteľ na žiadosť spotrebiteľa bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy vo forme amortizačnej tabuľky. Uviedol, že zákonom z 12. októbra 2017 č. 279/2017 Z.z. došlo k zmene dotknutého ustanovenia tak, že sa s účinnosťou od 1. mája 2018 slová „a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov" nahrádzajú slovami „frekvenciu splátok a", od uvedeného dňa sa teda legislatívne pregnantnejším vyjadrením odstráni možnosť rôzneho výkladu, ktorú bolo možné a potrebné preklenúť už podľa doterajšej úpravy jeho eurokonformným výkladom. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľky súd uzavrel, že dovolanie je nielen prípustné aj tiež dôvodné.

15. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 3Cdo/56/2018 zo 17. apríla 2018, s poukazom na znenie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 a rozsudok Európskeho súdneho dvora z 9.11.2016 vo veci C-42/15 dospel k záveru, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť každej zo splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. Čl. 10 ods. 2 písm. h/ stanovuje, že zmluva o úvere musí uvádzať iba výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi

úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia, z čl. 10 ods. 2 písm. i/ Smernice a článku 10 ods. 3 Smernice vyplýva, že iba na žiadosť spotrebiteľa je veriteľ povinný bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy odovzdať mu výpis vo forme amortizačnej tabuľky. Smernica nestanovuje povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere takýto výpis vo forme amortizačnej tabuľky. Pokiaľ ide o zmluvy patriace do pôsobnosti Smernice, členské štáty by nemali ukladať zmluvným stranám povinnosti, ktoré táto smernica neupravuje, ak táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia v oblasti, do ktorej patria tieto povinnosti, čl. 10 ods. 2 písm. h/ a l/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 Smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave. Najvyšší súd ďalej poukázal na to, že otázka splnenia náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. bola najvyšším súdom už vyriešená rozhodnutím z 28. februára 2018 sp. zn. 3Cdo/146/2017. V predmetnom rozhodnutí boli uvedené právne závery, v zásade vyslovené v už skoršom rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/146/2017, na ktoré v plnom rozsahu najvyšší súd poukázal. Podľa jeho presvedčenia ani v predmetnom spore neboli dané dôvody opodstatňujúce záver, že žalobkyňou žalovanému poskytnutý úver treba považovať za bezúročný a bez poplatkov.

16. V uznesení sp. zn. 4Cdo/65/2018 z 26. septembra 2018 najvyšší súd konštatoval, že eurokonformný výklad § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. umožňuje dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok. Účelom daného ustanovenia nebolo, aby mal spotrebiteľ už pri uzatvorení zmluvy v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej-ktorej splátke pripadať na istinu, úverový úrok a iné platby. Uvedený záver vyslovil v rozsudku vo veci C-42/15 aj Súdny dvor Európskej únie a je dôvodný aj vzhľadom na účel smernice 2008/48/ES, účel daného ustanovenia a právne závery vyslovené v odôvodnení tohto uznesenia.

17. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 4Cdo/187/2017 z 23. apríla 2018 uviedol, že zákonom č. 129/2010 Z.z. je smernica 2008/48/ES transponovaná do slovenského právneho poriadku v plnom rozsahu a zásada konformného výkladu vyžaduje, aby sa súdy pri interpretácii vnútroštátneho práva usilovali dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť (rozsudok Európskeho súdneho dvora C-212/07, bod 110). Rozsudok Európskeho súdneho dvora z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15 konštatoval, že Smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 Smernice. Úmyslom zákonodarcu, ktorý zreteľne vyjadril aj v úvodnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z., bolo transponovať Smernicu v celom rozsahu. Zámerom zákonodarcu teda bezpochyby nebolo, aby novoprijímané ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. bolo v rozpore s článkom 10 ods. 2 Smernice. To je skutočnosť, na ktorú musí vziať zreteľ vnútroštátny súd pri aplikácii ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. Eurokonformným výkladom predmetného ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý je v danom prípade nielen možný, ale aj potrebný, dospel dovolací súd k záveru, že v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z.z. nemožno od dodávateľov žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. uvádza pojmy „výška“, alebo „počet“ či „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je z použitia eurokonformného výkladu možné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahrňuje.

18. V uznesení sp. zn. 5Cdo/132/2017 z 29. októbra 2018 s odkazom na doterajšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/146/2017, 3Cdo/56/2018 a 4Cdo/211/2017 najvyšší súd uviedol, že ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. je nutné interpretovať tak, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nemusí nevyhnutne obsahovať číselné vyjadrenie každej jednotlivéj zložky anuitnej splátky, pričom taká interpretácia zodpovedá účelu smernice 2008/48/ES z 23. apríla 2008, právnym záverom vyjadreným v rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15 a tiež účelu samotného ustanovenia.

19. V uznesení sp. zn. 2Cdo/235/2017 z 21. decembra 2018 najvyšší súd v plnom rozsahu poukázal na skoršie rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/146/2017, v ktorom vyslovené právne závery zastáva. Vychádzajúc z účelu smernice 2008/48/ES z 23. apríla 2008, právnych záverov vyjadrených v rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15, účelu § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. je potrebné dané ustanovenie interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je vnútorná skladba tej-ktorej anuitnej splátky.

20. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 3Cdo/45/2018 z 22. novembra 2018 poukázal na rozsudok Európskeho súdneho dvora z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15, ktorý konštatoval, že smernica 2008/48/ES z 23. apríla 2008 bráni, aby súdy vo vnútroštátnej úprave stanovili povinnosti zahrnúť do zmluvy o úvere iné než vymenované v čl. 10 ods. 2. Nakoľko podľa dôvodovej správy bolo úmyslom zákonodarcu transponovať zákonom č. 129/2010 Z.z. smernicu v celom rozsahu, jeho zámerom bezpochyby nebolo, aby ustanovenie § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. sprísnilo požiadavku zakotvenú v smernici a tým bolo v rozpore so smernicou. Vychádzajúc z účelu smernice, právnych záverov vyjadrených v rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15, účelu § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. je potrebné dané ustanovenie interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je vnútorná skladba tej-ktorej anuitnej splátky.

21. V uznesení sp. zn. 7Cdo/98/2018 z 30. januára 2019 najvyšší súd rozhodol o tom, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je vnútorná skladba tej-ktorej anuitnej splátky, pričom uvedené odôvodnil rovnako ako v uznesení sp. zn. 3Cdo/45/2018 z 22. novembra 2018.

22. Podľa čl. 10 ods. 2 písm. h/ Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „Smernica“) zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.

23. Podľa čl. 10 ods. 2 písm. i/ Smernice zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza v prípade amortizácie istiny na základe zmluvy o úvere s dobou určitou právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere. V tomto ustanovení Smernica vysvetľuje, že amortizačná tabuľka uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť, a lehoty a podmienky ich úhrady; amortizačná tabuľka obsahuje rozpis každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby úveru a prípadne i dodatočné náklady; ak úroková sadzba nie je fixná alebo sa dodatočné náklady podľa zmluvy o úvere môžu zmeniť, amortizačná tabuľka zrozumiteľne a stručne uvádza, že údaje v nej uvedené budú platné len do najbližšej zmeny úrokovej sadzby úveru alebo dodatočných nákladov v súlade so zmluvou o úvere. Článok 10 ods. 3 Smernice k tomu dodáva, že v prípade uplatnenia článku 10 ods. 2 písm. i/ Smernice veriteľ sprístupní pre spotrebiteľa výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere.

24. Európsky súdny dvor v rozhodnutí C-212/07 konštatoval, že článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice 2008/48/ES sa má vykladať v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť každej zo splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok (bod 50. Rozsudku). Článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice stanovuje, že zmluva o úvere musí uvádzať iba výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia (bod 52. Rozsudku). Ďalej uviedol, že z článku 10 ods. 2 písm. i/ Smernice a článku 10 ods. 3 Smernice vyplýva, že iba na žiadosť spotrebiteľa je veriteľ povinný bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy odovzdať mu výpis vo forme amortizačnej tabuľky (bod 53. Rozsudku); pričom Smernica nestanovuje povinnosť zahrnúť

do zmluvy o úvere takýto výpis vo forme amortizačnej tabuľky. Pokiaľ ide o zmluvy patriace do pôsobnosti Smernice, členské štáty by nemali ukladať zmluvným stranám povinnosti, ktoré táto smernica neupravuje, ak táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia v oblasti, do ktorej patria tieto povinnosti (bod 55. Rozsudku). Dodal, že článok 10 ods. 2 písm. h/ a i/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 Smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave (bod 59. Rozsudku).

25. Právny poriadok Slovenskej republiky považuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere za právny úkon, ktorým sa veriteľ (dodávateľ) zaväzuje poskytnúť dlžníkovi (spotrebiteľovi) peňažné prostriedky v jeho prospech do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

26. Podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

27. V zmysle § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z. poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/ zákona č. 129/2010 Z.z.

28. V úvode všeobecnej časti dôvodovej správy zákona č. 129/2010 Z.z. sa uvádza, že predložený návrh zákona „je svojím obsahom úplnou transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS do slovenského právneho poriadku. Uplatňovaním tejto novej úpravy bude slovenský úverový trh zosúladený v rámci vnútorného trhu Spoločenstva". V závere všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z. sa konštatuje, že predkladaným zákonom je Smernica transponovaná do slovenského právneho poriadku v plnom rozsahu.

29. V dôvodovej správe k § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. sa zdôrazňuje zásadný význam ochrany spotrebiteľa v zmluvných vzťahoch, ktorý má mať dostatočné množstvo informácií o podmienkach úveru, nákladoch a záväzkoch, ktoré z neho vyplývajú. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí uvádzať celkovú výšku, menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie, v zmluve musí byť zrozumiteľne uvedené, aká je celková výška a mena poskytnutého spotrebiteľského úveru, prípadne strop, do ktorého spotrebiteľ môže opakovane čerpať finančné prostriedky. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí upravovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (spotrebiteľ musí byť zrozumiteľne informovaný v akých termínoch, resp. kedy, v akej výške a ako dlho je povinný plniť si povinnosti (splácať istinu, úroky a iné poplatky) vyplývajúce mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere).

30. Smernica ako špecifický prameň práva (norma práva) Európskej únie vyžaduje od členských štátov, aby dosiahli cieľ sledovaný smernicou prijatím transpozíčných opatrení vo svojom právnom poriadku. Členský štát musí transpozíciu smernice uskutočniť spôsobom plne zodpovedajúcim potrebám jasnosti a určitosti. Na tento účel musia byť ustanovenia smernice vykonané tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná a aby sa zachovala ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť. Nakoľko v sporoch medzi jednotlivcami je priamy účinok smernice v zásade vylúčený, vnútroštátne súdy musia skúmať, či môžu normu práva Európskej únie transponovanú určitým zákonom vykladať eurokonformne. Tento nepriamy účinok smernice nie je absolútny - eurokonformný výklad zákona nemôže nahradiť výslovné znenie zákona; v opačnom prípade by išlo o výklad contra legem. To však nič nemení na tom, že zásada konformného výkladu vyžaduje, aby sa súdy pri interpretácii vnútroštátneho práva usilovali dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť (pozri bližšie rozsudok Európskeho súdneho dvora C-212/07, bod 110.).

31. Rozsudok konštatoval, že Smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej právnej

úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 Smernice. Aj so zreteľom na to sa v praxi všeobecných súdov Slovenskej republiky vyskytujú (resp. vyskytovali) pochybnosti o tom, či textu „zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia“ (článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice) obsahovo zodpovedá text „zmluva o spotrebiteľskom úvere ... musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia“. Ako už bolo uvedené, úmyslom zákonodarcu, ktorý zreteľne vyjadril aj v úvodnej časti dôvodovej správy zákona č. 129/2010 Z.z., bolo transponovať Smernicu v celom rozsahu. Zámerom zákonodarcu teda bezpochyby nebolo, aby novoprijímané ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. bolo v rozpore s článkom 10 ods. 2 Smernice. To je skutočnosť, na ktorú musí vziať zreteľ vnútroštátny súd pri aplikácii ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z.

32. Eurokonformným výkladom predmetného ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý je v danom prípade nielen možný, ale aj potrebný, dospel dovolací súd k záveru, že v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z.z. nemožno od dodávateľov žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. uvádza pojmy „výška“, alebo „počet“ či „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahrňuje.

33. Z dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z. v žiadnom prípade nevyplýva, že by zámerom zákonodarcu bolo, aby ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ cit. Zákona sprísnilo požiadavku zakotvenú v Smernici, teda to, aby zmluva o úvere upravovala výšku, počet a termíny splátok ako súboru, ktorý zahŕňa istinu, úroky a aj iné poplatky. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu zohľadňujúceho aj účel zákona, ktorý je vyjadrený v dôvodovej správe, teda ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. neupravuje požiadavku odlišnú od toho, ako ju vymedzuje článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice.

34. V danom prípade z tabuľky zaradenej do zmluvy o spotrebiteľskom úvere je zrejماً výška úveru, druh a účel úveru, typ a výška úrokovej sadzby, výška poplatku za poskytnutie úveru, za správu úverového účtu a za poistenie schopnosti splácať úver, výška anuitnej splátky, termín splatnosti I. anuitnej splátky, počet anuitných splátok, periodicita a termín splatnosti anuitnej splátky, splatnosť úveru, ako aj celková čiastka, ktorú musí klient zaplatiť, t. j. súčet výšky úveru a celkových nákladov klienta spojených s úverom. Klient potvrdil, že mu banka poskytla informácie o úrokovej sadzbe, poplatkoch a nákladoch súvisiacich s úverom, potvrdil, že sa pred uzatvorením zmluvy oboznámil s jej súčasťami. Záverečné ustanovenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere konštatujú oprávnenie klienta odstúpiť od tejto zmluvy v lehote 14 kalendárnych dní od jej uzatvorenia.

35. V predmetnom konaní nebolo sporné, že zmluva o spotrebiteľskom úvere má všeobecné náležitosti podľa Občianskeho zákonníka. Sporným nebolo ani to, že vymedzuje tiež celkovú výšku úroku, výšku mesačnej anuitnej splátky, počet splátok a termíny splátok.

36. Najvyšší súd poukazuje na uznesenia najvyššieho súdu z 29. apríla 2020 sp. zn. 1Cdo/114/2019 a 1Cdo/142/2019, v ktorých najvyšší súd dospel k záveru, že pokiaľ ide o to, či zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorú uzatvorili strany sporu, obsahuje výšku, počet a termíny splátok úrokov a iných poplatkov, je potrebné mať na zreteli, že eurokonformný výklad § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. umožňuje dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok, t o znamená určenie, aká časť každej jednotlivéj splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky. Účelom predmetného ustanovenia nebolo, aby mal spotrebiteľ už pri uzatvorení zmluvy k dispozícii v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej-ktorej anuitnej splátke (výška ktorej je konštantná) pripadať na istinu, úverový úrok a iné platby. Dovolací súd v súvislosti s tým poznamenáva, že aj v zmysle Rozsudku

zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny. Podrobné informácie o vnútornej skladbe anuitnej splátky podáva veriteľ na žiadosť spotrebiteľa, a to bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy a vo forme amortizačnej tabuľky.

37. Vychádzajúc z účelu Smernice, právnych záverov vyjadrených v Rozsudku, účelu § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. a čiastkových právnych záverov vyjadrených vyššie dovolací súd uzatvára, že predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej-ktorej anuitnej splátky. Pokiaľ predmetné ustanovenie zákona č. 129/2010 Z.z. hovorí o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke (t. j. istine, úrokom a iným poplatkom) osobitne, ale len ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahrňuje istinu, úroky a iné poplatky.

38. Vyššie uvedené interpretačné prístupy a právne závery najvyššieho súdu sa vzťahujú na právny stav v čase, ktorý bol rozhodujúci pre posúdenie správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia. Treba však uviesť, že zákonom z 12. októbra 2017 č. 279/2017 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, došlo k zmene (medziiným) ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i/ zákona č. 129/2010 Z.z. v tom zmysle, že sa v ňom s účinnosťou od 1. mája 2018 slová „a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ nahrádzajú slovami „frekvenciu splátok a“. V dôvodovej správe k tomuto zákonu sa uvádza, že vypustenie náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere bolo nevyhnutné so zreteľom na závery vyjadrené v Rozsudku. Od uvedeného dňa sa teda legislatívne pregnantnejším vyjadrením odstráni možnosť rôzneho výkladu predmetného ustanovenia, ktorú bolo - podľa názoru vec prejednávajúceho senátu najvyššieho súdu - možné a potrebné prekenuť už podľa doterajšej právnej úpravy jeho eurokonformným výkladom.

39. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky žalobkyne, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení v takej otázke (splnenia náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcich z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z.), ktorá je podkladom pre záver o tom, či poskytnutý spotrebiteľský úver je alebo nie je bezúročný (§ 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z.), najvyšší súd uzatvára, že dovolanie žalobkyne je nielen prípustné, ale tiež dôvodné, keď daná právna otázka je vyriešená ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu, nakoľko bola vyjadrená opakovane vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, pričom neskoršie vydané rozhodnutia názory v skoršom rozhodnutí akceptovali a vecne na ne nadviazali.

40. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd podľa týchto ustanovení zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

41. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP).

42. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

43. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.